

אוגדן למניעת אלימות במשפחה ואלימות בין-זוגית

ב' בכסלו תשפ"א
18 בנובמבר 2020

סוגיות של אלימות במשפחה ואלימות בין-זוגית
לעובדים/ות וממונים/ות בשירות הציבורי

אוגדן זה נכתב ע"י האגף לשוויון מגדרי בנציבות שירות המדינה בשותפות עם משרד הרווחה והשירותים החברתיים ועמותת "רוח נשית".

עורכת ראשית ועיצוב גרפי: נעה חדד

תודות:

- עו"ס איילה מאיר, מנהלת אגף בכיר משפחות ילדים ונוער-קהילה, משרד הרווחה
- הגב' תמר שוורץ, מנכ"לית עמותת רוח נשית
- עו"ס מלי אורגד, ממונה על שוויון מגדרי ומנהלת שרות לטיפול והגנה במצבי טראומה ומשבר, משרד הרווחה
- עו"ס חגי מויאל, מנהל תחום אלימות במשפחה בקהילה, משרד הרווחה
- עו"ס סאיד תלי, מנהל תחום אלימות במשפחה בקהילה, משרד הרווחה
- עו"ס נעה חדד, סגנית ראש אגף שוויון מגדרי, נציבות שירות המדינה
- עו"ס עינב בן חור, ממונה על השוויון המגדרי ומנהלת השירות הסוציאלי במרכז לבריאות הנפש אברבנאל
- הגב' אורנה גולן, הממונה על השוויון המגדרי, חברת החשמל

תודה מיוחדת לגב' חגית בכור, יו"ר עמותת 'רוח נשית', על הובלת פרויקט יצירת האוגדן וכתיבתו כחלק מהתמחותה באגף שוויון מגדרי בנציבות שירות המדינה בתחום אלימות נגד נשים, במסגרת לימודי תואר שני במגדר באוניברסיטת ת"א.

ב' בכסלו תשפ"א
18 בנובמבר 2020

תוכן עניינים

פרק ד': כלים לנפגע/ת
אלימות
- עמ' 16-17 -

מעגל האלימות
- עמ' 10 -

ברכות
ודברי פתיחה
- עמ' 3-4 -

האם וכיצד ניתן לסייע
לנפגע/ת אלימות?
- עמ' 16 -

פרק ב': זיהוי מאפיינים
ונורות אזהרה
- עמ' 11-13 -

הקדמה
- עמ' 5 -

כלים למנהל/ת
ולעמית/ה - מה
לעשות/לא לעשות
- עמ' 16 -

מאפיינים לזיהוי
נפגע/ת אלימות
- עמ' 11 -

תקציר מנהלים/ות
- עמ' 6-7 -

שאלון i-Risk.co.il
לזיהוי מצבי סיכון
- עמ' 17 -

מאפיינים שכיחים
להתנהגות אלימה
ונורות אזהרה
- עמ' 11-12 -

פרק א': נתונים
והגדרות אלימות
- עמ' 8-10 -

פרק ה': מוקדי ייעוץ
וסיוע לנפגע/ת אלימות
- עמ' 18-19 -

מעגל הכוח והשליטה
- עמ' 13 -

היקף תופעת האלימות
בארץ ובעולם
- עמ' 8 -

פרק ו': מקורות
- עמ' 20 -

פרק ג': אלימות
כלכלית מהי?
- עמ' 14-15 -

הגדרות סוגי אלימות
- עמ' 9-10 -

ברכת מנכ"ל משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ד"ר אביגדור קפלן

אלימות מגדרית כלפי נשים הינה תופעה מסוכנת שגוזלת מנשים רבות את חירותן וביטחונן במקום האמור לספק להן יותר מכל הגנה וביטחון. לצערנו, אנו עדים לרצח של נשים אשר נרצחו על ידי בני המשפחה. מתחילת השנה נרצחו 22 נשים מכל המגזרים יהודיות, ערביות, מצפון הארץ ועד דרומה, בעלות משפחה, ילדים וחיים מלאים שנגדעו אך ורק בשל היותן נשים.

משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, אמון על הרווחה של אזרחי ואזרחיות המדינה, מפתח מענים ומסגרות המספקות סיוע, טיפול והגנה עבור נשים וילדים/ות שחוו אלימות ושאינן מרגישות בטוחות בביתן.

בשנה זו, עם פרוץ משבר הקורונה, יחד עם ההגבלות וההסגרים המתלווים אליו, אנו עדים להתגברות של אלימות כלפי נשים. יותר נשים עומדות בפני מצבי סיכון ואלימות מבית. בעקבות כך, המשרד הרחיב את השרות לנפגעות והבטיח מתן שרות מלא לאוכלוסייה הנפגעת, גם בימי הסגר.

מצב חירום זה מחייב את כולנו, מנהלים/ות ועובדים/ות של משרד הרווחה לא לעצום עיניים. מתוקף תפקידנו הן כעובדי/ות משרד העבודה והרווחה והן כאזרחי/ות המדינה, להיות ערניים לנשים שסביבנו, לא לחשוש לשאול, להתערב, להושיט יד ולהפנות לסיוע ראשוני.

אוגדן זה שנכתב בשיתוף עם הנציבות, מבטא את מחויבותנו כמשרד הרווחה להוות דוגמה ומופת בכל הקשור למניעה, טיפול וסיוע באלימות כלפי נשים. כולי תקווה שהאוגדן יהווה כלי יעיל ויסייע לכולנו לפעול לזיהוי מוקדם של אותות מצוקה ומתן מענה לעובדים ועובדות החווים אלימות.

אנו נמשיך לעמוד בחוד החנית של המאבק באלימות ולקדם בכך חברה המבטיחה את ביטחונם וחירותם של כל אישה ואיש.

בברכה,

ד"ר אביגדור קפלן, מנהל כללי משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

ברכת נציב שירות המדינה, פרופסור דניאל הרשקוביץ

נציבות שירות המדינה, כגוף הממונה על פיתוח ושימור ההון האנושי בשירות המדינה, שוקדת, יחד עם משרדי הממשלה ויחידות הסמך, על פיתוח הערכיות והמציאות של עובדי המדינה, כדי שיהוו סמל ודוגמה למשרתי ציבור מסורים הפועלים במרץ ובנאמנות, מתוך הבנת הזכות הגדולה לפעול יום יום, שעה שעה, למען מדינת ישראל.

במסגרת זאת, מוטלת עלינו החובה לעשות הכול על מנת לשמור על העובדים והעובדות במוגנות המרבית ולדאוג לשלומם ולרווחתם אף מעבר לשעות העבודה מחוץ למקום העבודה.

לכן אני שמח ומברך על הוצאת האוגדן לעובדים ולמנהלים בשירות המדינה בסוגיות של אלימות במשפחה – אלימות בין-זוגית, המספק מידע מפורט וכלים שימושיים ליחידות ההון האנושי, לממוני הרווחה, למנהלים ולעובדים ביחידות שירות המדינה על תופעת האלימות במשפחה.

נושא האלימות במשפחה בכלל ואלימות בין-זוגית בפרט הינו לצערנו תופעה רחבה מאוד. האוגדן שופך אור על נושא זה שפעמים רבות נמצא מתחת לפני השטח ולא שומעים עליו במקרים רבים. מעבר להגדרות ולהכרת הנושא, האוגדן מעניק כלים לנפגעי האלימות ומפרט כיצד ניתן לפנות לייעוץ ולסיוע, כלים למנהלים על מנת לזהות ולסייע במקרה שנחשפים למקרה קשה מסוג זה, ביציאה ממעגל האלימות, וכן כלים על מנת לנסות למגר את התופעה ככל הניתן.

אני מודה לאגף לשוויון מגדרי באגף בכיר תכנון אסטרטגי ומדיניות של הנציבות ולמשרד הרווחה והשירותים החברתיים, על שיתוף הפעולה החשוב במסגרתו יוצא לאור אוגדן מקיף זה. המלחמה בתופעה הפסולה של אלימות בכלל ושל אלימות במשפחה בפרט, היא משימה ראשונה במעלה שמטרתה להפוך את שירות המדינה למקום טוב יותר, שמשפיע באופן מוסרי יותר על מדינת ישראל ועל החברה הישראלית כולה.

בברכה,

פרופ' דניאל הרשקוביץ
נציב שירות המדינה

דבר מנהלת אגף בכיר משפחה ילדים ונוער - קהילה, עו"ס איילה מאיר, והממונה על שוויון מגדרי ומנהלת שרות לטיפול והגנה במצבי טראומה ומשבר, עו"ס מלי אורגד.

דבר מנהלת אגף בכיר תכנון אסטרטגי ומדיניות, ד"ר איריס נחמיה ומנהלת אגף שוויון מגדרי, גב' מיכל לזרוביץ'

אלימות במשפחה הינה תופעה חמורה ורחבה, החוצה מגזרים ומעמדות סוציו-אקונומיים. המשרד אמן על המענים לטיפול באלימות במשפחה, ובשיתוף עם רשויות ממלכתיות וארגונים רבים, מספק מגוון רחב של שירותי ייעוץ, טיפול, הגנה, הכוונה וליווי לאוכלוסייה הנמצאת במעגל האלימות במשפחה ובסיכון.

אלימות במשפחה היא תופעה מורכבת החוצה מגזרים ומעמדות סוציו-אקונומיים. לאלימות במשפחה מופעים רבים כמו למשל: אלימות פיזית, מינית, מילולית, פסיכולוגית, כלכלית והטרדה מאיימת.

בבואנו להתמודד עם התופעה ובפיתוח המענים, המשרד פועל על פי עקרונות הפעולה הבאים- נגישות ומיידיות, אפס סובלנות לאלימות, טיפול בכל בני המשפחה הנפגעים, הפוגעים הישירים והעקיפים- נשים, גברים, ילדים, עבודה מערכתית ובין-משרדית ועוד. מדובר בתופעה מורכבת ורגישה במיוחד שאינה מדווחת דיה, וכרוכים בה הרבה בוושה, הסתרה, סודיות, תלות- ובמקום שאמורים לחוש בו מוגנות, בטחון ואהבה- המשפחה, נחווה הרגשות הקשים ביותר של פחד, בידוד חברתי, והסתגרות.

אחד מהמבנים החברתיים המשמעותיים ביותר בחייו של כל אדם הוא התא המשפחתי. זהו המבנה היציב אשר תפקידו לספק את הצרכים הפיזיים, הנפשיים והפסיכולוגיים של חבריו.

בשנתיים האחרונות עלה נושא האלימות במשפחה, והאלימות נגד נשים שוב ושוב במופעים ואירועים מחרידים ומטלטלים אשר בהירו כי זוהי מציאות שאסור לנו כחברה לשאת ולתת לה קיום.

בשנה זו, ועם פרוץ משבר הקורונה בפרט, אנו עדים להתגברות של אלימות כלפי נשים. לצערנו, אנשים רבים אינם מודעים למענים שמספק המשרד למשפחות במצבי אלימות. ועל כן, המשרד פועל במספר ערוצים בניסיון להגיע ולאתר הנפגעות ולהושיט עזרה וטיפול והגנה.

האגף לשוויון מגדרי הפועל בתוך אגף בכיר תכנון ואסטרטגיה רואה לנכון לפעול בכל תחום בו מתקיימת פגיעה בתחומים מגדריים בכל האספקטים של החיים.

עקב כך, ותחת חסותה של התכנית הלאומית הבין משרדית שמטרתה קידום הטיפול באלימות במשפחה, המשרד הרחיב את פעילותו בהסברה והעלאת המודעות והבטיח מתן שרות מלא ומידי ככל האפשר. אנו מאמינים שהרחבת בסיס השירותים תביא לעלייה בהיקף הדיווח והפניות, ותביא לירידה במספר בני המשפחה שמתמודדים עם אלימות.

תמונת המצב והנתונים במציאות קוראים לנו לפעול כמיטב יכולתנו כדי למצוא את הדרך להציל חיים ולמנוע את המשך הפגיעות בתוך המשפחה. על פי הסטטיסטיקה נפגעים ונפגעות אלימות במשפחה נמצאים בכל שכבה באוכלוסייה, בכל מקצוע ובכל חברה וסביבה, כלומר ביום יום שלנו כמעט בוודאות אנו עובדים/ות בצמוד או מנהלים/ות נפגעי אלימות במשפחה. אם נפקח עיניים, נקשיב וננסה לזהות ולסייע לעובד או עובדת הנמצאים במצוקה מסיבה זו אנו יכולים להציל יותר מנפש אחת.

אלימות במשפחה אינה גזירת גורל, יש מה לעשות נגדה ויש לאן לפנות, חשוב לזכור שעל מנת לעשות שינוי ולהיחלץ ממעגל האלימות, יש לפעול בזהירות, אך בנחישות ולהיעזר בגורמי מקצוע מומחים. הניסיון שלנו מלמד ומחקרים מוכיחים כי בני משפחה, נשים וגברים שפונים לקבלת עזרה משפרים היטב את סיכוייהם לצאת לדרך חדשה של חיי משפחה בטוחה ונטולת אלימות.

אוגדן זה מובא על ידי לשרת אתכם עובדי ועובדות המדינה וכל מנהלים ומנהלות לטובת איתור, זיהוי ומתן המענה ככל שניתן בנסיבות ובמסגרת הקיימת. אנו סמוכות ובטוחות כי כל אחד ואחת מכם רוצה להיות חלק מהכוחות שיסייעו לשינוי בתחום זה ולתת יד לסיום מעגל האלימות והפחתת הפגיעות.

האוגדן נכתב בשיתוף פעולה פורה ואיתן עם האגף לשוויון מגדרי בנציבות, והוא מבטא מחויבותנו כמשרד הרווחה להוות דוגמה ומודל ובכל הקשור למניעה, טיפול וסיוע באלימות כלפי נשים. אנו בטוחות כי הוא יספק ידע וכלים בכדי לפעול לזיהוי מוקדם של אותות מצוקה ומתן מענה לעובדים ועובדות החווים אלימות.

תודתנו למנכ"ל משרד הרווחה על ההובלה וקידום הנושא ולאגף לשוויון מגדרי, לגב' מיכל ליזרוביץ' ולגב' נועה חדד על שיתוף הפעולה.

בברכה,

בברכה,

עו"ס איילה מאיר, עו"ס מלי אורגד, מנהלת אגף בכיר משפחה ממונה על שוויון מגדרי ומנהלת שרות ילד ונוער- קהילה לטיפול והגנה במצבי טראומה ומשבר

ד"ר איריס נחמיה, מיכל לזרוביץ', סמנכ"לית אגף בכיר מנהלת אגף שוויון מגדרי תכנון ואסטרטגיה

הקדמה

עובדות ועובדים יקרים,
נושא האלימות במשפחה בכלל ואלימות בין-זוגית בפרט הינו לצערנו תופעה רחבה מאוד הן בעולם והן בחברה הישראלית על כול גווניה. התופעה קיימת בקרב כול קבוצות האוכלוסייה ולא נחלת קבוצות ספציפיות בלבד.

אלימות במשפחה קיימת משחר ההיסטוריה, אך היא איננה גזירת גורל וניתן לטפל בה ולצאת ממעגל האלימות והסיכון.

החוברת נועדה לשפוך אור על נושא האלימות הבין-זוגית לתאר את סוגי האלימות השונים שלעיתים הם גלויים ונהירים, אך לרוב אלו הם אקטים חמקמקים הנסתרים מהעין ולעיתים אף מתעתעים. המטרה היא לייצר מודעות לתופעה ולתת כלים הן לנפגעות/ים והן לממונים/ות, זאת על מנת להושיט יד ולסייע ביציאה ממעגל האלימות ולתווך לגורמי הטיפול הרלוונטיים, וכן על מנת לנסות למגר את התופעה ככל הניתן.

החוברת מופנית לכלל עובדי ועובדות שירות המדינה, במטרה להכיר את הנושא והסימנים וכן, לסייע במידת הצורך להושיט יד לנפגע/ת אלימות.

תקציר מנהלים/ות

אלימות היא כל פעולה הנעשית מתוך כוונה לפגוע בזולת או נתפסת ככזו. אלימות מאופיינת ברצף של התנהגויות מתעללות ובהסלמה בחומרת ההתנהגויות. אלימות במשפחה מתקיימת במסגרת המשפחה ובהקשר ליחסים שבתוכה לרבות בני זוג או שותפים לחיים בהווה או בעבר. פגיעה ע"י בן/ת משפחה אחר/ת (כגון אלימות כלפי הורים, קשישים, בין אחים ועוד) ומתייחסת גם לפגיעה ישירה או עקיפה בילדים. אלימות במשפחה אינה נחלתן של קבוצות מסוימות בחברה, התופעה חוצה מגזרים, מגדרים, רמות השכלה ומצב כלכלי חברתי.

על פי דו"ח מיוחד של האו"ם נמצא כי 1 מתוך 3 נשים דווחה כי נפגעה לפחות פעם אחת מאלימות כלשהי. ככלל, מדובר בתופעה הסובלת מתת דיווח ולכן הנתונים בישראל בהערכות חסר. בין הנתונים המדאיגים ניתן לראות כי ישנם 20,000 תלונות בשנה על אלימות בני זוג, 15,000 פניות בשנה למרכזי אלימות וכן כי בממוצע 20 נשים נרצחות מדי שנה ע"י בני זוגן.

לאלימות במשפחה (DOMESTIC VIOLENCE) פנים רבות ומכילה מגוון רחב של התנהגויות, לרבות: אלימות פיזית, אלימות נפשית, אלימות כלכלית, אלימות מינית ואלימות רוחנית. ניתן להבחין בשלושה דפוסי אלימות: אלימות מצבית, אלימות קלאסית ואלימות הדדית, כל דפוס של אלימות לרוב מסלים עם הזמן וללא טיפול, וכולם עלולים להיות מסוכנים באותה מידה.

ישנן מספר מאפיינים שכיחים לזיהוי מערכות יחסים אלימות, וכן ונורות אזהרה היכולים לסייע לנו לזהות נפגע/ת אלימות, בניהם: שינוי משמעותי במצב הרוח, הגעה באיחור למקום העבודה, הפגנת סימנים גבוהים של סטרס, היעדרויות רבות ללא הסבר, חוסר יכולת להתרכז, ירידה בפרודוקטיביות, הימנעות חברתית, טלפונים חוזרים מבן/ת הזוג וסימני לחץ סביב כל צלצול, לבוש לא מותאם (יכול לאפיין נשים נפגעות אלימות פיזית המסתירות חבורות), אובססיביות של בן/ת הזוג המתבטאת בהגעה למקום עבודה, שליחת מתנות בצורה לא מותאמת, יזום שיחות עם חברים/ות בעבודה ע"י הבן/ת זוג עם גוון של בדיקה, מעקב או איום.

תופעת האלימות הכלכלית הופכת בשנים האחרונות למרבה הצער ליותר ויותר נפוצה - והיא לא פחות חמורה מאלימות מסוגים אחרים. לאחרונה, אושרה הצעת החוק, לפיה אלימות כלכלית תוכר לראשונה בדין כעוולה אזרחית, שניתן להורות על עצירתה באמצעות צו בית משפט ולתבוע בגינה פיצויים. לפי החוק, מדובר בהתנהגות מתמשכת של אדם כלפי בן/בת הזוג תוך כפייה, הטלת אימה או שליטה הבאה לידי ביטוי בהתנהלות כלכלית של התא המשפחתי. לתופעות הללו השלכות של עוני ותלות כלכלית, המהווים גורם סיכון גבוה לכניסה חוזרת של נפגע/ת אלימות מכל סוג, למעגל האלימות.

בהתמודדות עם תופעת האלימות במשפחה חשוב מאוד לדעת כי נדרש מכל אחד/אחת מאתנו להתגייס בכדי להילחם בתופעת האלימות במשפחה: האחריות להתמודדות עם התופעה חלה על הממשלה והזרועות השונים שלה, על החברה האזרחית, וכן על הציבור הרחב.

תקציר מנהלים

כל עובד/ת וכל ממונה בעבודה יכול/ה לסייע!

זכרו כי יש לנו חובה מוסרית כאזרחים ועמיתים לעבודה לנסות ולסייע, להבין ולהכיר את התופעה והשירותים שהמדינה מעמידה לטובת האזרחים בתחום האלימות במשפחה.

אז מה לעשות/לא לעשות : כלים לממונה לחבר/ה או קולגה

מה לא לעשות?

NO לא להתעלם: הרבה פעמים המצב מייצר אצלנו אי נוחות ואנו נבחר לא לגעת "בפיל שבחדר". זו טעות, נפגע/ת אלימות זקוק לעידוד מהסביבה בכדי לעזור אומץ ולשתף. תשאלו, תתענינו - זה חשוב.

NO ללא עצות: היזהרו מלתת עצות של עשה/י או אל תעשי/ה, במקרים מסוימים באלימות זה יכול להיות ההבדל בין אלימות לסכנת חיים.

NO בלי שיפוטיות: להפגין אמפטיה, לא להאשים.

NO לא ליזום פנייה לפוגע/ת.

מה כן לעשות?

YES תכירו את השירותים הקיימים (מפורטים בהמשך) ותעודדו את הנפגע/ת לפנות לייעוץ. יש לצייד את הנפגע/ת ברשימת מוקדי הייעוץ והסיוע בסוף המסמך.

YES תחשבו על מרחב המתאים לפגישה אישית: סביבה מאפשרת פרטיות לקיום שיחה נינוחה כמו משרד סגור או כל מקום שיאפשר דיבור פתוח ההנחיות הנלוות.

YES תקשיבו ותכילו: להקשיב, ולהקשיב ואם לשאול אזי שאלות פתוחות.

YES גלו אמפטיה: תביעו ניסיון להבנה אמיתית למצבה מבלי לחקור, מבלי לנקוט עמדה.

חשוב להכיר את הכלים העומדים לרשותנו לסייע לנפגע/ת אלימות המפורטים באוגדן זה, ביניהם רשימת "עשה / אל תעשה", שאלון בחינה עצמית למסוכנות I-RICK.CO.IL של משרד הרווחה, כן רשימת מוקדי הסיוע והמרכזים לאלימות. באמצעות כלים אלו נוכל לסייע לעמית/ה לעבודה, ממונה, חבר/ה וקרוב/ת משפחה הנחשף לאלימות.

אוגדן זה מיועד עבור כל עובד ועובדת מדינה במטרה לסייע לזיהוי תופעות אלימות במשפחה ורכישת כלים להתמודדות עם אלימות זו. כך, נוכל יחד - כל אחד ואחת, לסייע ולתת מענה ככל שביכולתנו. כל המציל נפש אחת כאילו הציל עולם ומלואו (מסכת סנהדרין פרק ד').

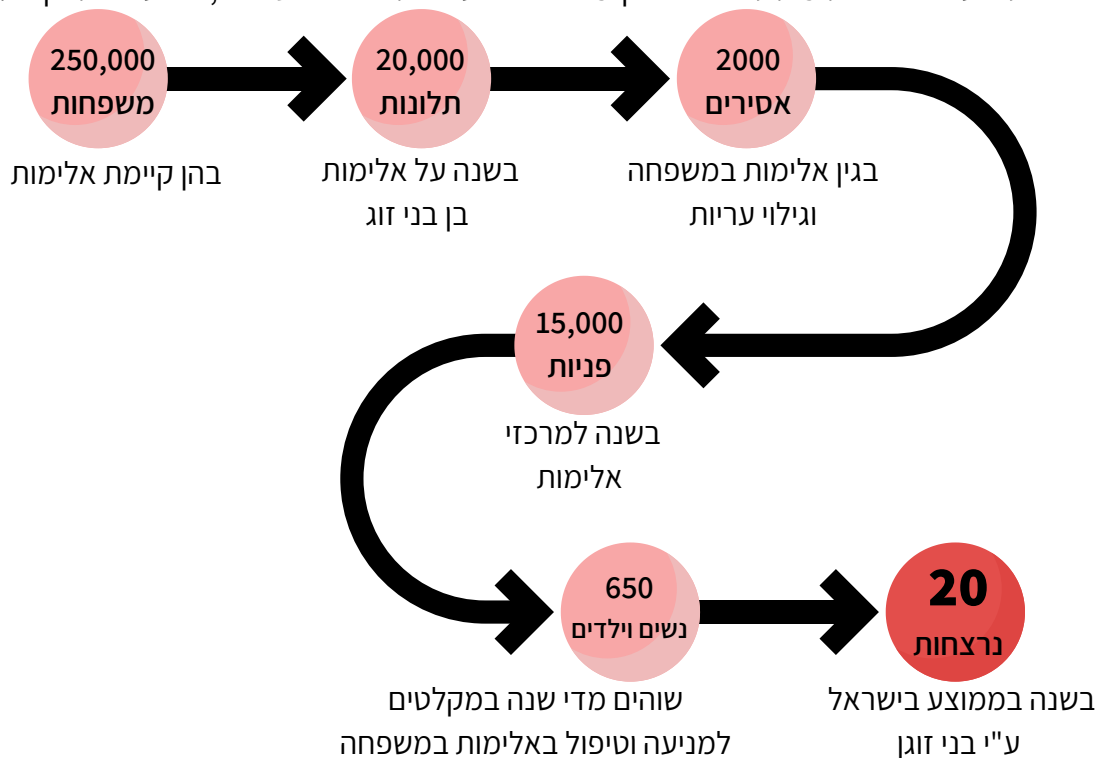
פרק א': הגדרות אלימות ונתונים הגדרת אלימות

אלימות היא כל פעולה הנעשית מתוך כוונה לפגוע בזולת או נתפסת ככזו. אלימות מאופיינת ברצף של התנהגויות מתעללות ובהסלמה בחומרת ההתנהגויות.

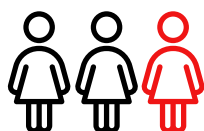
אלימות במשפחה מתקיימת במסגרת המשפחה ובהקשר ליחסים שבתוכה לרבות בני זוג או שותפים לחיים בהווה או בעבר. פגיעה ע"י בן/ת משפחה אחר/ת (כגון אלימות כלפי הורים, קשישים, בין אחים ועוד) ומתייחסת גם לפגיעה ישירה או עקיפה בילדים. אלימות במשפחה אינה נחלתן של קבוצות מסוימות בחברה, התופעה חוצה מגזרים, מגדרים, רמות השכלה ומצב כלכלי חברתי.

היקף התופעה בישראל:

ככלל מדובר בתופעה הסובלת מתת דיווח ולכן מדובר בהערכות חסר בישראל, ההערכות הן כי:

היקף התופעה בעולם:

על פי דו"ח מיוחד של האו"ם [1] נמצא כי 1 מתוך 3 נשים דווחה כי נפגעה לפחות פעם אחת מאלימות כלשהי.

מהנשים דווחו על כך שנפגעו ע"י בן זוגן מאלימות פיזית או מינית. **22%**
מהנשים ברחבי העולם חוו אלימות פיזית במהלך חייהן. **35%**

[HTTPS://WWW.UNWOMEN.ORG/EN/WHAT-WE-DO/ENDING-VIOLENCE-AGAINST-WOMEN/FACTS-AND-FIGURES](https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures) [1]

היקף תופעת אלימות במשפחה נגד גברים

מחקר של היחידה לאלימות במשפחה של משרד הרווחה מצביע על תת-דיווח מצד גברים על אלימות זוגית, כך שסטטיסטיקות הדיווחים אינן משקפות את המציאות[2]. בסקר דיווח עצמי שנערך בקנדה ב-2014 וניסה לאמת את מספר הנפגעים מול סטטיסטיקות הדיווחים, 4.2% מגברים דיווחו על חוויה של אלימות בזוגיות (418,000 גברים)[3]. מחקר שנעשה בארה"ב, 1 מתוך 3 גברים חווה אלימות מבת זוג, 1 מתוך 9 גברים יחווה אלימות קשה במסגרת זוגית, ו-1 מתוך 25 גברים יחווה פגיעה חמורה מאלימות זוגית. אך רק 6% מקורבנות רצח בין בני זוג הם גברים[4]. התאוריה הרווחת לגבי תת-הדיווח של גברים היא שהציפיות החברתיות מגברים גורמים להם לפחד להתפש כחלשים, כקורבנות, או כלא-גבריים[5].

הגדרת אלימות במשפחה ואלימות בין-זוגית (סוגי אלימות)

לאלימות במשפחה (DOMESTIC VIOLENCE) פנים רבות ומכילה מגוון רחב של התנהגויות, לרבות:

- **אלימות פיזית** - פגיעה באמצעות קשת רחבה של התנהגויות על גופו של אדם: דחיפה, יריקות, צביטות, משיכה בשיער, בעיטות, דקירה, כוויות, הכאה, ירייה, הגבלת חופש תנועה, פגיעה באמצעות חפצים, מניעת אוכל, פגיעה ברכוש, ועוד.
- **אלימות נפשית** - שימוש באמצעים מכוונים לפגיעה רגשית ונפשית באדם על ידי הפעלת כוח ושליטה במגוון דרכים: סחיטה, דיכוי, איום, שימוש בילדים, השפלה התפרצויות והפחדה מילולית ולא מילולית.
- **אלימות כלכלית** - המתבטאת במניעת גישה למשאבים כספיים, שליטה על כל המקורות הכספיים והקצבת כסף על פי ראות עיניו של בן/ת הזוג, זוהי התנהגות הגורמת להשפלה רבה כמו גם להגברת התלות בבן/ת הזוג.
- **אלימות מינית** - כפיית קיום יחסי מין שלא מרצון תוך הסבת תחושת השפלה וכאב (לרבות כפיית הריון).
- **אלימות רוחנית** - פעולות הפוגעות בעצמי הרוחני, בחיים הרוחניים או ברווחה הרוחנית של אדם.

דפוסי אלימות

ניתן להבחין בשלושה דפוסי אלימות:

1. **אלימות מצבית**: מתרחשת בעיקר באירועים מצביים כמו: פיטורין, גירושין, פרידה, מוות של אדם קרוב וכדומה.
2. **אלימות קלאסית**: אלימות בה יש קורבן מובהק ותוקפן מובהק.
3. **אלימות הדדית**: מתמקדת במערכת יחסים הזוגית ומלווה בהתנהגות אלימה של שני בני הזוג. כל דפוס של אלימות לרוב מסלים עם הזמן וללא טיפול, כולם עלולים להיות מסוכנים באותה מידה.

[2] בוכבינדר, א., שרר, מ., ואייקוביץ, צ. (1997). פערי דיווח בין גברים ונשים על רמת אלימות אינטימית, חברה ורווחה, יז, (5).

[3] Family violence in Canada: A statistical profile - 2014. Marta Burczycka, January 21, 2016.

[4] NATIONAL STATISTICS, NCADV: National Coalition Against Domestic Violence

[5] why female violence against men is society's last great taboo, the Telegraph, Martin Doubney, 15 of March 2016.

נפגעי/ות אלימות במשפחה ואלימות בין-זוגית פונות לקבל עזרה בחלוף 6-8 שנים בממוצע ממספר סיבות:

- מעגל האלימות, יש נטייה לנפגעות להאמין שהמצב ישתנה עם הזמן, מציאות המייצרת מחזוריות של האירועים
- אי הכרות של השירותים הקיימים ובעיית אמון במערכות האכיפה והטיפול
- אלימות ישירה לעומת אלימות כלפי ילדים: בהרבה מהמקרים המפנה והפנייה לסיוע קורה כשהאלימות מופנית כלפי הילדים

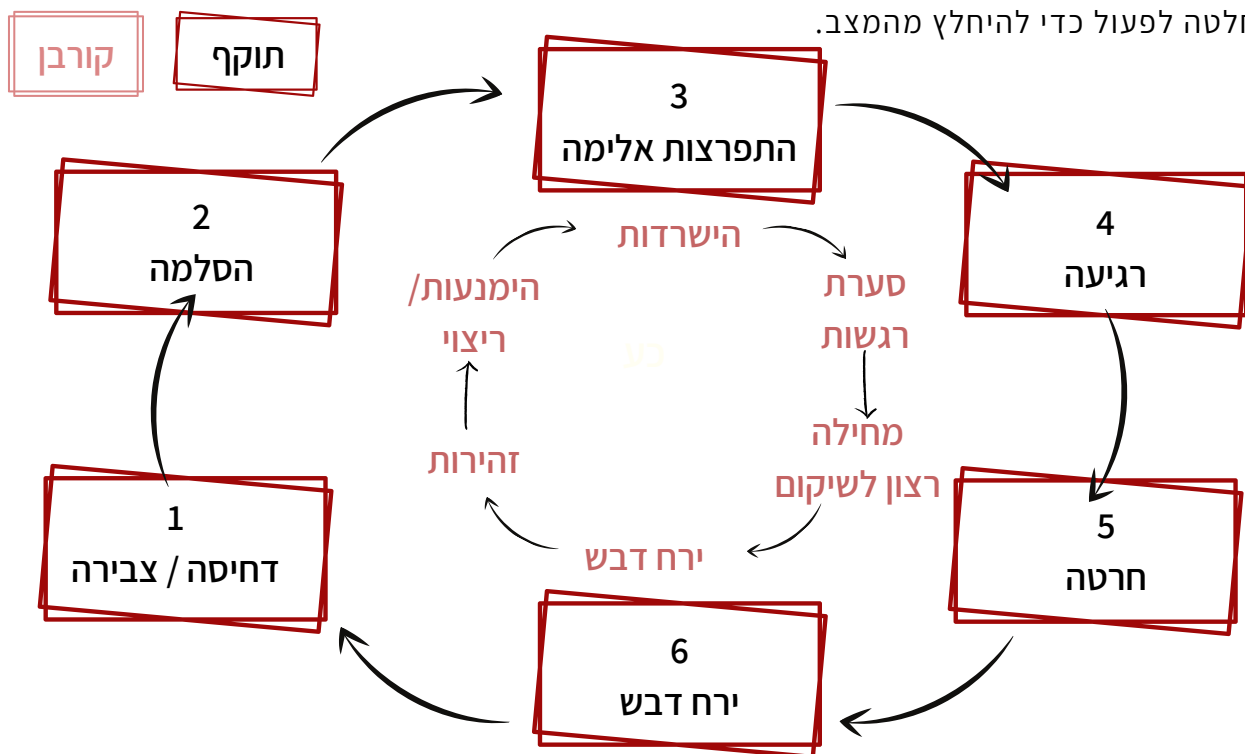
מעגל האלימות

מעגל האלימות, לרוב האלימות הבין-זוגית, מאופיינת באינטראקציה בין בני זוג המשקפת את הקושי להבין כי הבעיה קיימת. בדרך כלל, האלימות לא מסתיימת מעצמה ונדרשת עזרה חיצונית בכדי לשבור את המעגל.

המעגל מאופיין בהתעוררות של מתח המחריף עד לנקודת התפוצצות בה מתרחש אירוע אלים שלאחריו מתחילה תקופת רגיעה המכונה "ירח דבש".

בתקופת "ירח דבש" בן/ת הזוג עסוק/ה בפיצויים, התנצלויות, הרגעה, הסברה, רכישת מתנות והבטחה שלא תיגרם פגיעה בשנית. הנפגע/ת מאמין/ה לו/ה וממעיט/ה ממשמעות האירוע והשלכותיו. לרוב הנפגע/ת מאשים/ה את עצמה/ו תוך שימוש ברציונליזציה להסביר את ההתנהגות. שלב זה מסתיים ושוב מתחיל שלב המתח ואחריו האלימות וחוזר חלילה.

הנפגע/ת מאמין/ה, שעם הזמן התקופות היותר טובות תתארכנה והתקופות הרעות והתוקפניות תעלמנה. למעשה, המצב הפוך ועם הזמן מתרחשת הסלמה הגורמת לנפגע/ת לפגיעות קשות יותר, ייאוש וחוסר תקווה. עם זאת, קיימים מקרים בהם הסלמה זאת מזרזת את הנפגע/ת לקבל החלטה לפעול כדי להיחלץ מהמצב.

פרק ב': זיהוי מאפיינים ונורות אזהרה

מאפייני זיהוי לנפגעת אלימות

על פי רוב נפגעת האלימות במשפחה ינסה להסתיר ולהדחיק את ההתעללות אותה חווה. שהרי הפגיעות נוצרת במקום שאמור להיות הבטוח ביותר – הבית. אלמנט הבושה וההסתרה הינו חלק מתהליך ההדחקה המסייע לה בהישרדותה.

נפגעת אלימות יכול להיות בכל גיל, בכל רמת השכלה ובכל שכבה חברתית-כלכלית; יכול/ה להיות עובד/ת, עצמאית ומצליחה בתחומי חיים אחרים.

הנפגעת רואה עצמה/ו, ברוב המקרים, אחראית להצלחת הקשר הזוגי ולכן חש/ה פעמים רבות רגשות אשמה לאור אלימות בן/ת הזוג כלפיה/ו. הנפגעת נוטה להאמין כי קיומה של מערכת יחסים תקינה תלויה בה/ו ושינוי המצב תלוי רק בה/ו; אמונה זו נוסכת בה/ו תקווה שהמצב אכן ישתנה. תחושה זו אף מתחזקת שכן בן/ת הזוג המכה נוטה להאשים את הנפגעת באלימות שלו/ה.

מאפיינים שכיחים להתנהגות אלימה

איך יכול לבוא לידי ביטוי תופעת האלימות בעיני הנפגעת/ת:

זוגיות שברירית \ זוגיות במתח תמידי

• חשש משינויים קיצוניים במצב הרוח של בן/ת הזוג, לרבות חשש מלהכעיס או לא לעשות כרצונו/ה

- התנצלות בפני אחרים על התנהגות בן/ת זוג תוך התייחסות בצורה בלתי הולמת לנפגעת/ת
- דריכות לפני מפגש, בחירת מילים מתוך חשש
- חשש מתגובות חריפות, או מהתקפי זעם על דברים שוליים
- מצבי רוח משתנים מטוב לרע, ללא סיבה נראית לעין.

זוגיות מתעתעת – GASLIGHTING

- פקפוק בעצמך ובכושר השיפוט שלך, בזיכרון שלך, ביכולותיך.
- את/ה "האשמה הבלעדית" גם בדברים שאינם קשורים אליך
- תלונות חוזרות ונשנות על כי הנפגעת/ת תמיד מתייחסת/ת אליו/ה רע, אף פעם לא מרוצה ממך.
- מזיק למשהו אהוב (חפץ, בע"ח), השתמשות בילדים כתחמושת

זוגיות במעקב - שליטה וקנאה אובססיבית

- טלפונים חוזרים ונשנים למקום העבודה – לכאורה ממקום של דאגה וחיזור, אך עם הזמן הופך לטורדני ורכושי
- הימנעות ממפגשים חברתיים - מתוך צפייה והבנה שתגיע התנגדות מצדו (משפחה, עבודה או חברות/ים) או התנגדות טוטאלית לקשרים כאלה ואחרים לרבות יציאה לעבודה
- שליטה בחשבונות בנק, ובפרופילים ברשתות חברתיות
- מחזיק בסיסמאות ובגישה לטלפון ומחשב אישי. מעיין בטלפון ללא רשותך או מחטט בחפצך.
- מעיר על מבטים ברחוב, על הלבוש, המצאת רומנים שיש לך. בקשה להסרת תמונות מרשתות חברתיות.
- מעקב אחר סדר היום (בעצמו או באמצעות אחרים), תחקור מניעים ומקורבים.

זוגיות דו פרצופית - גן עדן וגיהנום

- הצגת מצג שווא חיובי על הזוגיות שלכם על מנת לרצות אותו/ה
- "מסכן ומסוכן": הפוגע/ת פעם מסכן/ה, עדין/ה, רעב/ה לאהבה וזקוק/ה לטיפול בו/ה ופעם תוקפן/ית ומפחיד/ה.
- פרחים ומתנות "ללא סיבה" - בקשת סליחה, רכישת מתנות / פרחים, והבטחה שהתנהגות הפוגענית לא תחזור
- כשהמצב טוב, הוא ממש ממש טוב (הרבה מעבר לבן/ת זוג הממוצע), וכשהמצב רע - הוא ממש ממש רע

נורות האזהרה להתנהגות אלימות

- שינוי משמעותי במצב הרוח
- הגעה באיחור למקום העבודה
- הפגנת סימנים גבוהים של סטרס
- היעדרויות רבות ללא הסבר
- חוסר יכולת להתרכז
- ירידה בפרודוקטיביות
- הימנעות חברתית
- טלפונים חוזרים מבן/ת הזוג וסימני לחץ סביב כל צלצול
- לבוש לא מותאם (יכול לאפיין נשים נפגעות אלימות פיזית המסתירות חבורות)
- אובססיביות של בן/ת הזוג המתבטאת בהגעה למקום העבודה
- משלוח מתנות בצורה לא מותאמת, יזום שיחות עם חברים/ות בעבודה ע"י הבן/ת זוג עם גוון של בדיקה, מעקב או איום.

אלימות בין-זוגית מונעת מיחסים של כוח ושליטה.

טיפ: יציאה ממעגל האלימות, פירוק קשר אלים
או חתירה לשלום בית דורשת ליווי וייעוץ מקצועי.

מעגל הכוח והשליטה

*מנוסח בלשון נקבה, אך מיועד לגברים ונשים כאחד

אם זיהית אצל חברה/עמית/ה לעבודה את התופעות הנ"ל או אם מצאת את עצמך עונה בחיוב על חלק מהשאלות הללו אז כנראה שמדובר באלימות ויש לפנות לסיוע בדחיפות

פרק ג': אלימות כלכלית מהי?

תופעת האלימות הכלכלית הופכת בשנים האחרונות למרבה הצער ליותר ויותר נפוצה. חשוב להדגיש כי היא לא פחות חמורה מאלימות מסוגים אחרים.

לאחרונה, אושרה הצעת החוק, לפיה אלימות כלכלית תוכר לראשונה בדין כעוולה אזרחית, שניתן להורות על עצירתה באמצעות צו בית משפט ולתבוע בגינה פיצויים.

לפי החוק המוצע, מדובר בהתנהגות מתמשכת של אדם כלפי בן/בת הזוג תוך כפייה, הטלת אימה או שליטה הבאה לידי ביטוי בהתנהלות כלכלית של התא המשפחתי:

- שליטה על ההתנהלות הכלכלית של בת/ן הזוג בחיי היומיום – החל מתקצוב זעום להתנהלות שוטפת ועד מניעת אמצעים כלכליים לחלוטין.
- מניעה או הערמת קשיים על מימוש עצמאות כלכלית של בת/ן הזוג
- שליטה או הערמת קשיים על יציאה לעבודה
- שליטה על חשבון הבנק (גם אם רשום על שמה/ו)
- שלילת אפשרות מבת/ן הזוג לקבל החלטות על כספיים שברשותה/ו
- מניעה או הערמת קשיים על שימוש בנכסים כספיים שיש לבת/ן הזוג זכויות עליהם כמו: מניעת שימוש בכרטיס אשראי, הסתרת נכסים משותפים, מניעת גישה לרכב וכו'
- יצירת חובות על בת/ן הזוג שלא בידיעתה/ו

לתופעות אלו סימנים הבאים לידי ביטוי בהתנהלות היומיומת.

בן/ת הזוג יכול/ה להתנהג בשתלטנות גלויה או יכול לפעול בהסתר ובערמומיות לאורך זמן, כך שסימנים ונזקי האלימות הכלכלית יכולים להופיע גם אחרי זמן ארוך או רק לאחר פרידה. להלן מספר סוגי טיפוסים שניתן לזהות אותם בהתנהלות היומית:

הטיפוס השתלטן:

- שליטה בלעדית בכסף
- השתלטות על כרטיסי האשראי והצ'קים
- לקיחת משכורת הנפגע/ת מביטוח לאומי, החזרי מס, קצבאות
- מעקב אחר הוצאות הנפגע/ת
- דרישה לראות קבלות על כל הוצאה קטנה כגדולה
- מניעת גישה לחשבון הבנק
- קבלת החלטות כלכליות לבד ללא שיתוף הנפגע/ת

הטיפוס הערמומי – המסתיב

- לקיחת כסף מהארנק ללא רשות או ידיעה הנפגע/ת
- חפצי הנפגע/ת נעלמים בעתות פרידה גירושין
- העברת נכסים על שם הפוגע/ת בלבד
- הימור בכסף משותף
- יצירת חובות בשם הנפגע/ת
- חסימת גישה לחשבון הבנק

- קבלת החלטות כלכליות לבד
- החתמה על מסכים והשתת החוב לנפגע/ת
- בקשה לרשום את העסק של הפוגע/ת על שם הנפגע/ת
- החתמת ערבות בנקאית על העסק של הפוגע/ת

לתופעות אלו השלכות של עוני ותלות כלכלית, המהווים גורם סיכון גבוהה לכניסה חוזרת של נפגע/ת אלימות מכל סוג, למעגל האלימות.

נפגע/ת החווה אלימות כלכלית נותר/ת:

- חסר/ת במשאבים ועוני לעצמה/ו ולילדיה - חסרת קורת גג, מזון, כסף לצרכים בסיסיים.
- חזיתות משפטיות פתוחות - נושים הדורשים כספם, חובות בהוצאה לפועל.
- חסר/ת יכולת השתכרות בשל מניעת יציאה לעבודה- חוסר התאמה לשוק העבודה.
- חסר/ת השכלה או ניסיון רלוונטי להשתלבות בשוק כלשהו בשוק התעסוקה, חוסר יכולת להתפתחות כלכלית

טיפ: בין אם הנך בקשר אליים ובין אם הנך במחשבות על פרידה ופירוק מערכת יחסים, יש לקחת שליטה על מצבך הפיננסי:

- האם את/ה מודע/ת למצב חשבון הבנק שלך?
- האם את/ה יודע/ת להיכנס לחשבון מהטלפון הנייד?
- האם את/ה יודע/ת לבצע פעולות שונות?

פרק ד': כלים לנפגע/ת אלימות

האם וכיצד ניתן לסייע לנפגע/ת אלימות - "נדרש הכפר כולו"
(מטבע לשון של איילה מאיר)

בהתמודדות עם תופעת האלימות במשפחה חשוב מאוד לדעת כי נדרש מכל אחד/אחת מאתנו להתגייס בכדי להילחם בתופעת האלימות במשפחה:

1. האחריות להתמודדות עם התופעה חלה על הממשלה והזרועות השונים שלה. בשנים האחרונות אנחנו רואים יותר ויותר בניית שיתופי פעולה בין מערכת האכיפה: משפטים, משטרה, לבין משרדי הממשלה האמונים על הטיפול: משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הבריאות, משרד העלייה והקליטה, משרד השיכון ועוד.
2. החברה האזרחית: עמותות שונות העוסקות בזכויות ובקידום השיח הציבורי בנושא ומתן מענים באמצעות שירותים כמו מקלטים, הוסטלים לגברים פוגעים ועוד.
3. הציבור הרחב: אזרחים, בני משפחה, חברים ממונים בעבודה ועוד.

כל אחד/ת מאתנו יכול להניע תהליך לטובת נפגע/ת אלימות במשפחה.

כל עובד/ת וכל ממונה בעבודה יכול/ה לסייע!
זכרו כי יש לנו חובה מוסרית כאזרחים ועמיתים לעבודה לנסות ולסייע, להבין ולהכיר את התופעה והשירותים שהמדינה מעמידה לטובת האזרחים בתחום האלימות במשפחה.

איך אדע כי ייתכן ועמית/ה שלי בעבודה חווה אלימות בביתה/ו?
לשאלה זו יש לגשת זהירות מאחר והסימנים שאנחנו עשויים לזהות אצל עמיתנו יכולים להצביע לעיתים על בעיות אחרות. רשימת סימני זיהוי לחשד לאלימות במשפחה ואלימות בין-זוגית.

אז מה לעשות/לא לעשות : כלים לממונה לחבר/ה או קולגה

מה לא לעשות?	מה כן לעשות?
<p>לא להתעלם: הרבה פעמים המצב מייצר אצלנו אי נוחות ואנו נבחר לא לגעת "בפיל שבחדר". זו טעות, נפגע/ת אלימות זקוק לעידוד מהסביבה בכדי לעזור אומץ ולשתף. תשאלו, תתעניינו - זה חשוב.</p>	<p>תכירו את השירותים הקיימים (מפורטים בהמשך) YES ותעודדו את הנפגע/ת לפנות לייעוץ. יש לצייד את הנפגע/ת ברשימת מוקדי הייעוץ והסיוע בסוף המסמך.</p>
<p>ללא עצות: היזהרו מלתת עצות של עשה/י או אל תעשי/ה, במקרים מסוימים באלימות זה יכול להיות ההבדל בין אלימות לסכנת חיים.</p>	<p>תחשבו על מרחב המתאים לפגישה אישית: סביבה מאפשרת פרטיות לקיום שיחה נינוחה כמו משרד סגור או כל מקום שיאפשר דיבור פתוח ההנחיות הנלוות. YES</p>
<p>בלי שיפוטיות: להפגין אמפטיה, לא להאשים. NO</p>	<p>תקשיבו ותכילו: להקשיב, ולהקשיב ואם לשאול אזי שאלות פתוחות. YES</p>
<p>לא ליזום פנייה לפוגע/ת. NO</p>	<p>גלו אמפטיה: תביעו ניסיון להבנה אמתית למצבה מבלי לחקור, מבלי לנקוט עמדה. YES</p>

שאלון לזיהוי למצבי סיכון I-RISK.CO.IL

כלי נוסף שחשוב להכיר הינו - שאלון לזיהוי למצבי סיכון I-RISK.CO.IL של משרד הרווחה. I-RISK הוא שאלון לבחינה עצמית של מסוכנות.

השאלון פותח ע"י אנשי מקצוע המאפשר לכל נפגע/ת או חבר/ממונה/בן משפחה לבצע הערכה עצמאית לגבי מצב הסיכון במערכת היחסים הזוגית של הנפגע/ת או של בן/בת משפחה ולסייע בעזרה. השאלון הוא אנונימי ואינו מצריך מסירה של פרטים מזהים. בסיום המילוי, תוכן השאלון ימחק ולא יישמר במכשיר הטלפון/המחשב. כמו כן, בסיום יתקבל משוב לגבי רמת הסיכון שלך או של בן/בת משפחה, המלצות לפעולה לנפגע/ת וילדיה/ו, וכן הפניות לגורמי סיוע.

עודדו את הנפגע/ת למלא את שאלון I-risk
בכדי להעריך ולהבין את מצבה/ו ולפעול בהתאם

במצב של חירום וסכנה:

יש לפנות במידית למשטרה להתערבות מהירה והוצאת צוו הגנה

*שאלון זה אינו מחליף הערכת מסוכנות על ידי איש מקצוע מומחה

פרק ה': מוקדי ייעוץ וסיוע לנפגעי אלימות

שימו לב: הנושא הפך להיות מדובר בארגון!?

ההמלצות הבאות צריכות להיות לנפגע/ת ועל המעסיק מוטל לעודד לפנות לשירותים הנ"ל. חשוב להדגיש - לא מתפקידנו לפעול במקום הנפגע/ת אלא במידה ומדובר בילדים, חסרי ישע או סכנת חיים.

מומלץ לפנות לקווי חירום הנותנים שירות אנונימי ללא עלות ומפנים לרשת של גורמי טיפול

בקהילה היכולים לסייע לך. בקהילה קיימים מרכזים לטיפול ולמניעת אלימות במשפחה:

- 077-9208560 - קו חירום לאלימות במשפחה של משרד הרווחה
- 118 - קו החירום הכללי של משרד הרווחה
- 1218 קו תמיכה לגברים - קו המסייע לגברים במצוקה המאויש ע"י עו"סים
- 0557000128 - קו פניות שקטות: קו לפנייה בהודעת SMS לנפגעי אלימות

מומלץ לפנות למרכז למניעה וטיפול באלימות במשפחה בישוב או בישוב סמוך. במדינת ישראל

מופעלים כעשרות מרכזים למניעה וטיפול באלימות במשפחה המטפלים ב-15000 פניות בשנה

(לינק לרשימת המרכזים). במרכזים עובדים עו"סים שעברו הכשרות מתקדמות בטיפול באלימות

במשפחה ותפקידם לטפל בכול בני המשפחה, פוגע/נפגע וילדים.

המרכזים מתמחים ב:

- אבחון והערכת מסוכנות
- בניית תכנית הגנה
- טיפול ישיר
- ליווי ושיקום
- מיצוי זכויות

חשוב מאוד: לא להציע לבצע פעולות חד צדדיות ללא ליווי וייעוץ!

ברבים מהמקרים עזיבה חד צדדית, תגובה שונה מדפוסי ההתנהגות המוכרים בין בני הזוג עלולה

להעלות את המסוכנות ולכן חשוב מאוד לתכנן את המהלכים הבאים בליווי יועצים מקצועיים.

הקו לגברים ליציאה ממעגל האלימות במשפחה

מצאת את עצמך בכעס בלתי נשלט? פעלת באלימות מתפרצת? אפשר לטפל בזה באמצעות

מוקדים מקצועיים! הקו לגברים במעגל האלימות במשפחה נותן ייעוץ לגברים שחשים מצוקה

ומאפשר להם לקיים דיאלוג ראשוני, זמין ונח אודות התחושות הקשות שמציפות אותם. בכך מהווה

הקו כתובת מתווכת להמשך טיפול מקצועי. השיחה הינה אנונימית ולא נדרשת חשיפה או

התחייבות לתהליכים ארוכי טווח. הקו נותן מענה גם לבני משפחה וחברים המבקשים ייעוץ סביב

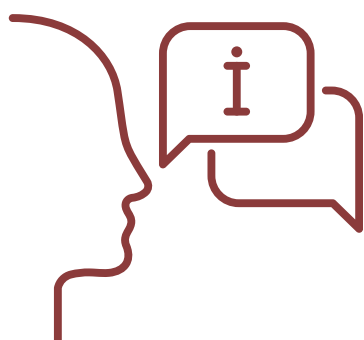
מצבי משבר זוגי אלים הידועים להם.

טלפון לקו ייעוץ לגברים: 1800-39-39-04

מוקדי סיוע לנפגעי אלימות

שם הארגון	קהל יעד וסוג המענה	פרטי קשר
משטרה	נשים בסיכון, חירום.	100
מרכזים למניעת אלימות במשפחה	טיפול באוכלוסיות הנפגעות מאלימות בין בני זוג נשואים ושאינם נשואים, אלימות כלפי ילדים ע"י הוריהם, אלימות כלפי הורים ע"י ילדים, אלימות בין קשישים וכלפי קשישים על ידי בני משפחתם או מטפלים אלימות בין אחים. ייעוץ ראשוני - ללא תשלום המשך טיפול - השתתפות סמלית על פי גובה הכנסות.	כ- 113 מרכזים פרוסים- מחוז ירושלים, מחוז הדרום, מחוז תל אביב והמרכז, מחוז חיפה והצפון. https://katzr.net/2c1be6 ניתן לאתר כתובות מרכזים דרך האתר של משרד העבודה והרווחה.
מחלקות רווחה בערים השונות	מתן מענה לצרכים המועלים על ידי יחידים, משפחות וקבוצות, הנמצאים מסיבות שונות במצב קושי, זמני או קבוע, על רקע עוני, קשיים במערכת המשפחתית, נכות, פיגור, או מסיבות אחרות, וזקוקים לסיוע חיצוני. העובדים העיקריים במחלקות לשירותים חברתיים הם עובדים סוציאליים.	המוקד הטלפוני של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים שמספרו 118 (שיחת חינם, ניתן לפנות גם לטלפון קווי שמספרו: 077-9208560) נותן מענה 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע, 364 ימים בשנה (למעט יום הכיפורים).
רוח נשית	עצמאות כלכלית לנשים נפגעות אלימות.	טלפון: 072-2507770 www.ruach-nashit.org.il
מרכז הסיוע	לנפגעי ונפגעות תקיפה מינית	1202: נשים 1203: גברים
ויצ"ו	מתן סיוע משפטי לנשים בנושא משפחה ותעסוקה.	טלפון: 03-6923791 אתר: wizo.org.il
נעמ"ת	קידום מעמד האישה במשפחה, בעבודה ובחברה, של הנשים במדינה בכל המגזרים ומכל הדתות.	אתר: www.naamat.org.il

פרק ו': מקורות

מחקרים ומאמרים

- בוכבינדר, א., שרר, מ., ואיזיקוביץ, צ. (1997). פערי דיווח בין גברים ונשים על רמת אלימות אינטימית, חברה ורווחה, יז, (5).
- יישום המלצות הוועדה הבין-משרדית למניעה וטיפול בתופעת האלימות במשפחה, הכנסת, מרכז המחקר והמידע, נובמבר 2017.
- קופר, י. ק. (2017). רצח נשים ואלימות מגדרית במשפחה, סקירת ידע על הטיפול המערכתי בישראל, הוצאת שיתופים. [/HTTPS://WIKI.SHEATUFIM.ORG.IL](https://wiki.sheatufim.org.il).
- קריגל, ק., ופלד, ע. (2016). הנתיב המוביל מתלות לעצמאות כלכלית בקרב נשים נפגעות אלימות בן זוג: רקע תיאורטי, חסמים ועקרונות פעולה. ביטחון סוציאלי, 63-93.

אתרי אינטרנט

- אתר עמותת רוח נשית [/HTTPS://WWW.RUACH-NASHIT.ORG.IL](https://www.ruach-nashit.org.il)
- אתר פורום מיכל סלה [/HTTPS://WWW.MICHALSELA.ORG.IL](https://www.michalsela.org.il)
- אתר מכללת הרצוג – דעת, אלימות במשפחה דרכי זיהוי, הוצאת ויצו [/HTTP://WWW.DAAT.AC.IL/HE-IL/MISHPACHA](http://www.daat.ac.il/he-il/mishpacha)

מקורות באנגלית

- FAMILY VIOLENCE IN CANADA: A STATISTICAL PROFILE - 2014. MARTA BURCZYCKA, JANUARY 21, 2016
[HTTPS://WWW150.STATCAN.GC.CA/N1/PUB/85-002-X/2016001/ARTICLE/14303/01-ENG.HTM](https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/85-002-x/2016001/article/14303/01-eng.htm)
- NATIONAL STATISTICS, NCADV: NATIONAL COALITION AGAINST DOMESTIC VIOLENCE
[HTTPS://NCADV.ORG/STATISTICS](https://ncadv.org/statistics)
- WHY FEMALE VIOLENCE AGAINST MEN IS SOCIETYS LAST GREAT TABOO, THE TELEGRAPH, MARTIN DOUBNEY, 15 OF MARCH 2016.
[HTTPS://WWW.TELEGRAPH.CO.UK/MEN/THINKING-MAN/WHY-FEMALE-VIOLENCE-AGAINST-MEN-IS-SOCIETYS-LAST-GREAT-TABOO/](https://www.telegraph.co.uk/men/thinking-man/why-female-violence-against-men-is-societys-last-great-taboo/)
- [HTTPS://WWW.UNWOMEN.ORG/EN/WHAT-WE-DO/ENDING-VIOLENCE-AGAINST-WOMEN/FACTS-AND-FIGURES](https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures)
- [HTTPS://WWW.RESEARCHGATE.NET/PUBLICATION/5444856 DEVELOPMENT OF THE S CALE OF ECONOMIC ABUSE](https://www.researchgate.net/publication/5444856_Development_of_the_Scale_of_Economic_Abuse)

האגף לשוויון מגדרי

צוות האגף:

מיכל לזרוביץ', מנהלת האגף לשוויון מגדרי ויועצת הנציב לקידום נשים
נעה חדד, סגנית ראש אגף ומנהלת תחום תכנון אסטרטגי וקהילות
מולוגטה מהרי, מנהל תחום ייצוג הולם
מרים בצלאל-מירון, רכזת שוויון מגדרי

כללי

SHIVYON@CSC.GOV.IL | 074-7699143